

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Лиманського Павла Павловича
на тему «Особливості правового регулювання трудової діяльності
науково-педагогічних працівників в умовах євроінтеграції України», подану
на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 –
«Право»

Актуальність теми дослідження. Сучасні виклики в галузі освіти, науки та технологій потребують висококваліфікованих і компетентних кадрів у сфері науково-педагогічної діяльності. Водночас ефективність і конкурентоспроможність закладів вищої освіти значною мірою залежить від рівня професійної підготовки, досвіду та особистих якостей науково-педагогічних працівників, які в них викладають. Однак, нормативно-правова база, яка регулює вимоги до кандидатів на ці посади, не завжди враховує сучасні тенденції в освіті та специфіку науково-педагогічної діяльності, курс України на євроінтеграцію, який визначений дорожньою картою зобов'язань за Угодою про асоціацію, елементом якого є і інтеграція освітнього простору, що визначено Стратегією розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки - концептуальному документі побудови освітнього майбутнього України.

Також, незважаючи на досить велику кількість наукових праць щодо правового регулювання трудової діяльності науково-педагогічних працівників, проблеми у цій царині залишаються і досі.

Тому, зазначене свідчить про виняткову актуальність і своєчасність дослідження Лиманського Павла Павловича на тему: «Особливості правового регулювання трудової діяльності науково-педагогічних працівників в умовах євроінтеграції України», поданого на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право».

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, що містяться в дисертації. Загалом, представлена дисертаційна робота вирізняється високим рівнем теоретичної глибини та науково-методологічної опрацьованості у вирішенні окреслених у вступі наукових завдань. Автор

продемонстрував ґрунтовне розуміння об'єкта, предмета дослідження та уміння застосовувати сучасний інструментарій методів наукового пізнання, як загальнонаукових, так і спеціально-юридичних (діалектичний, функціональний, формально-логічний методи, метод порівняльно-правового аналізу тощо). Методологічна основа дослідження є цілісною, логічно вибудованою і не викликає жодних сумнівів щодо своєї обґрунтованості та релевантності поставленим цілям. Зазначене свідчить про високий рівень наукової рефлексії здобувача.

Опрацьований нормативно-правовий матеріал у комплексі сприяв успішному досягненню мети даної наукової роботи: користуючись науковими здобутками, міжнародними та європейськими актами, нормативно-правовими актами України, судовою практикою та закордонним досвідом окреслити правове регулювання трудової діяльності науково-педагогічних працівників в умовах євроінтеграції України, охарактеризувати науково-педагогічну діяльність як підставу виокремлення особливостей правового регулювання трудової діяльності науково-педагогічних працівників, розкрити зміст зазначених особливостей і, виходячи з цього, розробити чіткі науково обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення правового регулювання у відповідній площині.

Відтак, основні положення, сформульовані у дисертації, а також запропоновані висновки та рекомендації, мають глибоке теоретичне підґрунтя, логічне обґрунтування. Дисертація вирізняється інтегративним підходом – авторські висновки вдало вписуються в загальну систему знань сучасної науки трудового права.

Особливої уваги заслуговує внутрішня єдність дисертації: всі її структурні елементи логічно пов'язані між собою, а виклад матеріалу є послідовним, системним та обґрунтованим. Тематика розкривається повною мірою, а підсумкові висновки мають як наукову новизну, так і теоретичну цінність і практичну значущість.

Робота базується на теоретико-методологічних засадах, що були напрацьовані провідною сучасною юридичною наукою за напрямками

диференціації праці у сфері визначення особливостей правового регулювання трудової діяльності науково-педагогічних працівників в умовах євроінтеграції України, що лише підкреслює її актуальність, значущість і своєчасність для подальшого розвитку трудового законодавства.

Список використаних джерел є потужним і доволі значним: налічує 235 джерел.

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертація Лиманського П. П., що рецензується, вирізняється науковою новизною одержаних результатів, яка полягає в тому, що на підставі чинного законодавства, судової практики, європейських стандартів трудових прав людини, закордонного досвіду та наукової юридичної літератури здійснено перше у вітчизняній юридичній науці комплексне наукове дослідження особливостей правового регулювання трудової діяльності науково-педагогічних працівників в умовах євроінтеграції України, обґрунтовано нові теоретичні положення та подано конкретні пропозиції щодо удосконалення правового регулювання у відповідній площині, а також представлено авторський погляд на впорядкування проведення конкурсу та конкурсного відбору науково-педагогічних працівників як форми залучення людського капіталу на мезорівні.

Так, дисертантом, зокрема, вперше визначено, що правила, за якими регулюється зв'язок між сторонами відносин з реалізації права на працю має бути побудовано на фундаментальних засадах, що виступають у якості аксіологічного показника ефективної діяльності права у сучасному світі; визначено, що класифікація видів діяльності, що охоплюються науково-педагогічною діяльністю, ґрунтується не на поділі самої науково-педагогічної діяльності, а на принципах організації робочого часу науково-педагогічного працівника; виокремлено новітній, п'ятий етап у періодизації становлення та розвитку правового регулювання трудової діяльності науково-педагогічних працівників з точкою відліку з 19.05.2023 р. по теперішній час. Відповідно удосконалено періодизацію становлення та розвитку правового регулювання праці науково-педагогічних працівників із

зміною меж четвертого етапу на 18.05.2023 р. та виокремленням п'ятого етапу, що розпочався з 19.05.2023 р., і що триває і зараз; точку зору щодо характеру науково-педагогічної діяльності. Визначається, що у сучасних умовах вона набуває ознак строковості; точку зору, що робочий час є мірилом трудового буття науково-педагогічного працівника - основної частини активної життєвої діяльності, під час якої реалізується людська сутність. Набули подальшого розвитку: точка зору, що питання справедливості є провідним у співробітництві України та ЄС і має стати засадою в площині галузі трудового права; розуміння єдності та диференціації норм трудового права як категорії, що дозволяє досягти як формальної юридичної рівності, так і омріяних фактичних соціальної та юридичної справедливості у суспільстві, розуміння конкурсу як юридично значущого етапу підготовки до укладення трудового договору та виникнення трудових відносин, в якому уособлено ідею академічного самоврядування тощо.

Дані елементи наукової новизни не викликають сумніву і дозволяють охарактеризувати дисертацію Лиманського П.П. як таку, що є внеском у науку трудового права.

Повнота викладу одержаних результатів. Наукові висновки автора повністю були відображені у наукових публікаціях, що стали доступними для широкого загалу, а також апробовані на різного рівня науково-практичних конференціях та круглих столах. А саме: основні результати дисертаційної роботи викладено у 4 статтях, опублікованих у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, а також 5 тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях та круглих столах.

Практичне значення одержаних результатів. Одержані дисертантом результати дисертації мають практичне значення, яке полягає у можливості застосування теоретичних висновків і пропозицій, розроблених у дисертації у:

- науково-дослідній діяльності - для подальшого всебічного наукового аналізу правового регулювання трудової діяльності науково-педагогічних працівників в умовах євроінтеграції України;

- навчальному процесі - при викладанні освітніх компонентів «Трудове право», «Міжнародне і порівняльне трудове право», «Правові основи освітньої діяльності» при підготовці навчальної, довідкової, методичної літератури та у науково-дослідній роботі здобувачів різних рівнів вищої освіти;

- правотворчості – у процесі модернізації національної нормативно-правової бази, що регулює трудову діяльність науково-педагогічних працівників в умовах євроінтеграції України;

- правозастосуванні - в практичній діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, органів, які розглядають трудові спори, органів державного нагляду і контролю за дотриманням законодавства про працю, громадських організацій тощо.

Також в роботі міститься довідка про впровадження результатів дисертації в освітньому процесі.

Конкретний особистий внесок дисертанта в отриманні наукових результатів, що виносяться на захист. Дисертація Лиманського П.П. є самостійною працею, в якій досліджено особливості правового регулювання трудової діяльності науково-педагогічних працівників в умовах євроінтеграції України. Робота містить результати власних досліджень здобувача. Особистий внесок здобувача полягає в тому, що подані в дисертації наукові результати отримані автором самостійно. Вихідні ідеї, положення та висновки були розроблені автором на базі вивченого широкого й водночас репрезентативного кола теоретичних і практичних джерел з окресленої проблематики. Усі теоретико-методологічні, науково-аналітичні висновки та рекомендації автором зроблені самостійно.

Дискусійні положення дисертації. Разом із тим, деякі положення дисертації є дискусійними, можуть бути розвинені і поглиблені у наступній роботі, і з приводу них хотілося б висловити наступні міркування:

1. Враховуючи труднощі режиму воєнного стану, з якими стикнулися науково-педагогічні працівники, актуальність цих проблем, видається, варто було виокремити в структурі роботи це питання. Від цього робота, видається, тільки б виграла та отримала додаткові можливості для привертання уваги зацікавлених суб'єктів.

2. На с. 75-77 дисертації дисертант відстоює позицію, що нині закріплена в чинному законодавстві, що на сумісників не розповсюджується статус науково-педагогічного працівника. Однак, ця думка є спірною. Адже сумісники значно підсилюють кадровий склад ЗВО, особливо мова йде про практичних працівників. Вони займаються науково-педагогічною діяльністю і тому було б логічним їх таким статусом наділяти і внести відповідні зміни в Закон України «Про вищу освіту» з додаванням однієї з ознак науково-педагогічних працівників можливості провадити діяльність як за основною роботою, так і на умовах сумісництва.

Водночас, висловлені міркування не торкаються концептуальних положень дисертації Лиманського П.П., не зменшують наукової цінності рецензованого дослідження та не впливають на загальну позитивну оцінку роботи та її теоретичну цінність і практичне значення.

Загальний висновок. Основні положення дисертації, що виносяться на захист, належним чином відображені в наукових статтях, кількість і якість яких відповідає вимогам щодо публікацій основних положень дисертаційних робіт у фахових виданнях. Робота пройшла належну апробацію.

Дисертація Лиманського Павла Павловича на тему «Особливості правового регулювання трудової діяльності науково-педагогічних працівників в умовах євроінтеграції України» є комплексним завершеним самостійним науковим дослідженням, що відрізняється науковою новизною і характеризується ґрунтовністю й доступністю викладу матеріалу. Результати, отримані у ході дослідження, є науково обґрунтованими і в сукупності вирішують поставлені дисертантом мету і завдання.

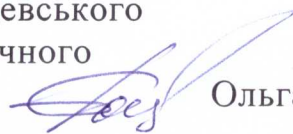
Дисертацію виконано українською мовою з правильним вживанням юридичної та спеціальної термінології. Стиль викладення матеріалу дослідження – науковий.

Зміст дисертації, загальна спрямованість останньої, використані в ній методи та основні результати відповідають спеціальності 081 – «Право». Дисертація не містить ознак академічного плагіату. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

На підставі вищезазначеного, можна зробити висновок про відповідність дисертації Лиманського Павла Павловича на тему «Особливості правового регулювання трудової діяльності науково-педагогічних працівників в умовах євроінтеграції України» вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019), вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 341 від 21.03.2022, № 502 від 19.05.2023, № 507 від 03.05.2024). У свою чергу, зазначене свідчить, що автор даної дисертації - Лиманський Павло Павлович - заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право».

Рецензент:

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
і трудового права ім. проф. О.І. Процевського
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди

Ольга ГОЦ-ЯКОВЛЄВА